Nr. 22. An. XXIX. 1866.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Dumineca'a, Fói'a, candu concedu ajutóriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/2 5 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunatória.

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Brasiovu 31/19 Mart.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiecare publicare

MONARCHI'A AUSTRIACA

Transilvani'a.

Principele Coz'a, pacea Europei, si cu deosebire a imperiului austriacu spre a se poté pune in vistia principiale privitorie la perfecta egalitate a civiloru.

Politic'a joca unu rolu insemnatu in visti'a statureloru si a natiuniloru, ea produce evenemente, la cari numai genii poporaloru precalculesa. Cine se-si fi adusu amente insainte de acés-t'a numai cu siepte ani, cà insaltirea colonelului Coza pre tronulu Romaniei se fia in ore careva necesu cu pacea ori periculu unui resbelu europeanu? si totusiu dorerós'a lui cadere nu fora temeiu se strage la una stare afirmatiune; ca-ce pre candu de una parte Turci'a si concentréza una parte insemnata a militiei la dunare, de alt'a areopagulu europeanu s'a intrunitu la Paris spre asi scaimbá opiniunile asupr'a acestei eventualitati, spre a discute diu nou conventiunea de in a 1858, si in modrulu acest'a a incerca se si impace interesele la gurile dunarei. Nu potemu inse precalculá de acum cu cev'a probabilitate, cà óre acestu areopagu restringeseva numai la cestiunea romanica? au dora va cutezá se-si bage man'a si in cuibulu de vespi alu celor-alalte complicari, de care gemu dorerosu mai tote staturele? la templarea de in urma numai bunulu Domnedieu scie, restabilisevoru benecuventarile pacei preste Europa? ori se voru complicá in acea forma cestiunile pendente, in catu se fia necesariu a talia nodulu gordianu cu ascutitulu sabiei? Noi de in parte ne am dori una pace generale in totu cuprensulu Europei celu pucinu inca pre unu seculu insainte, pentru ca numai acest'a ar fi in stare a regulá economi'a statureloru, a intemeli'a constitutiunea in imperiulu Austriei pre base derepte si in modu durabilu, a restabili increderea reciproca intre tronu si corpurile legelative; ca-ce precum tronulu nu póte se ignorese manifestatiunile corpuriloru legelative, cari déca sunt conchiamate dupa una lege derepta de representatiune dau totudéun'a espresiunea cea mai curata a voluntatei comune; astfeliu nu e iertatu nece acestor'a a pierde din vedere scopurile si adeveratele emolumente ale statului; indetoriile dara sunt reciproce, si acést'a reciprocitate vergura si plina de increde-e atatu de dorita in presente orméza din insele principia ale esistintiei statului, spre care inse se receru tempure normale, ca-ce in tempure abnormale ómenii devotati interesseloru sale castice in comune s'au indatinatu a espló't'a impregiurarile vitrege ale tronuriloru spre a stórce concesiuni, de cari de alta data nece nu cutesa a visá, si déca nu li se facu, misica cerulu si pamentulu spre a turburá armoni'a intre aceste doue poteri ale statului, a carei restabilire apoi pre mai multe decenia inainte se preface intr'una problema grea a se deslegá in modu pacificu, si pre temeiulu involiriloru imprumutate, acést'a apoi e acea fatala pietra a scandalei, care impiedeca machin'a statului, si se stanginesce in cale, cà benele si inflorirea interna nece una data se nu se reabilitese. Si cá se fiu priceputu mi iau volis-a vorbi cateva cuvente despre intemplarile mai recente dela diet'a diu Pest'a, la care suntemu chiamati si noi ardelenii. Corpulu legelativu alu acestei tieri pre la an. 1848 se folosi de turburarile nascute in Itali'a, si vedendu tronulu strimtoratu intre alte multe legi in adeveru umanitarie aduse unele si prejudecatorie corónei, prejudecatórie celorualalte natiuni, cari nu sunt de limb'a ungurésca, si pentru acelea intre constelatiunile de pre atunci storsesera si sanctiunea corónei; inse dupa ce se prescaimbase orisonulu constelatiunei politice corón'a se vediù nevoita ale casá, si a guberná in restempu de 10 ani prin decrete si patente, ér' in urma pre la an. 1860 emise cunoscut'a diploma din Oct., pre care apromise a reactivá constitutiunile si in tierile tienutórie de corón'a S. Stefanu, inse cu scaimbari afundu taiatórie, aceste scaimbari s'au incercatu in Ungari'a la an. 1861, ci fara resultatu, se incerca si acum la an. 1866 cu ce resultatu? numai venitoriulu mai desprópe ne va poté lemuri. Pana un'a alta inse e batotoria la ochiu replic'a mai desprópe a dietei la dechiaratiunile celea sincere ale tronului, ca-ce precandu aceste dechiaratiuni cuprinse in rescriptulu mai din urma indigitésa cu precisiune in cari locure ale numiteloru legi ar fi se se faca acele scaimbari, corpulu distale pretende restitoirea in integro a aceloru legi, va se dica intocma dupa cum se facusera ele in acelu timpu abnormale, si éta, de unde si trage genesea replic'a d Deák adoptata de corpulu legislativu, — acést'a replica a causatu una surprindere nu neinsemnata in toti civii doritori de a vedé restabilinduse pacea interna, si a se pune una data capetu frecariloru nascute din impregiurarile, ce insufla spiritulu aceloru legi in tote celesalte natiuni tienutorie de corón'a Ungariei. E aici dereptulu prelunga tronu? ori prelunga corpulu legislativu? póte se vedia ori care omu cu minte sanetósa. Mie unu-a se pare déca e iertatu cá si singuraticii se si esprime concretiunile proprie, ca acést'a pretensiune a dietei nu, nu e de tempu, si numai atunci o asi incovenientiá, candu se ar recere una recunoscere in principiu a tractateloru in poterea caror'a Ungari'a si Ardéulu au trecutu sub domni'a imperatiloru din cas'a Habsburgica, ér' nu a aceloru legi, ale caroru sanctiunare e storsa in tempure abnormali, si cari astadi numai corespundu indigentiloru fiendu invechite si remase de cultur'a moderna ar fi de a se prescaimbá catu mai nainte cu altele, pentruca dupa cum dice Montesquieu: La nature desloix humaines est, d'être soumise a tous les accidens, qui arrivent e de varier à mesure, que les volontes des hommes changent. — Parentii patriei vechi'a constitutiune ar trebui se-o imbrace in acea forma, si se-i insufle acelasiu spiritu, in catu in locu de a superá se multimésca nationile Ungariei poliglote, ó,' pre ardeleui se-i lase impace acasa, cá se si vedia eli insii de trebile sale. Spre acést'a inse se recere pacea imperiului, ca-ce unu altu factoru alu legelatiunei e insulu regele, pacea, ce facù posibilu Angliei la an. 1822 a infrange lanturele, cu cari Cromwell incatusiase libertatea navigatiunei si a mercatului, pacea Angliei dela 1832, precandu dupa lupte parlementarie fierbiuti i succese a modificá esentialmente legea electorale, dupa care aristocrati'a de bani si apará interesele sale specifice prin coruptiuni si demoralisari, care cá una adeverata rugina a evului mediu sierbise numai spre rusinea acelei caste. — Deci dara in apropiarea serbatoriloru inviarei Salvatoriului lumei se inchiamu cu oftarea „Dómne alu poteriloru pacea ta dà ni-o nóue!"

Fogarasiu 23 Martiu 1866. A. . .

Blasiu 23 Martiu. Ve veti mirá de strigatóri'a nedreptata, ce ni s'a facutu din partea comisiunii alegatórie din cercu Vingardului, care e intréga compusa din maghiari, pentruca cine are numai catu de pucinu simtiu de adevern si dreptate si potere combinatória va tiené, ca alegerea deputatului nostru Acsente nu se póte trage la nece o indoiéla din acea causa, ca i s'a variatu numele prin unii alegatori. Inse impregiurarea, ca comisiunea avù scopu de a nemici alegerea in favórea lui Boér János cu tóta evidenti'a, ca D. Acsente a avutu pluralitatea voturiloru, ne a disgustatu, dara ne-a si inversiunatu. Ne-a indignatu si incercarea comisiunii de a strapune alegerile la Barabantiu in apropiare de Belgradu, cá romanii departati se se sparie de atat'a calatoria, ér' altii se se impedece la podurile domnesci, si apoi ei se si aduca si din orasiu votisanti cati le trebuie pentru Boér János, apoi au mai si informatu pe judii din comunele romane, ca potu remané acasa, ér' pe maghiari si sasi i-au indetoratu strinsu se nu lipséca dela alegere. Bravii nostri Blasiani prin protestulu asternutu pe telegrafu la presidiulu gubernialu au mediulocitu sistarea alegerii pretendiendu dupa ecuitate, cá se se numéésca alta comisiune nepartinitória si loculu alegerii se se defiga in centru. (Se potea pretende si: a se lua alegerea de buna.)

Acum ne intempina o alta fatalitate, ca maghiarii au pusu la mana pe unu barbatu cá pentrucá se scape de Acsente se candidese in locu lui Boér János. Noi damu svatu vercarui romanu adeveratu, cá se remana acasa si se nu se incerce a se face de risu si a se compromite verendose de candidatu din gratia maghiara facia cu candidatulu nostru Acsente, care, vin e Domnulu, dara va se ne fia deputatu la **actulu** incoronarii. D. Acsente are deplin'a incredere a romaniloru, si cine ne póte face sila, cui se ne incredemu dorintiele nationale? —

Miscari de alegeri.

Comit. **Albei infer. Ighiu** 8 Mart. 1866.

Votisantii din cerculu Aiudului de alegere au fostu chiamati pe 5, 6 si 7 a curgatorei la Aiudu pentru alegerea deputatului la dieta din Pest'a. — Inteligintí'a romana din giurulu Albei Iulia si dintre munti indreptatita la alegere, in urm'a intielesului de mai nainte, cu o di inainte de alegere, va se dica: in 4 a curgatorei s'a adunatu la Ighiu, unde luandu-se in consideratiune — pre catu s'a potutu — tóte impregiurarile evenseminteloru politice presente, si intre celealalte cu deosebire acea, ca maghiarii cu tropu si cu sufletu cu totu se lipsescu de lucrurile si de persónele, carii au figuratu in 1848, s'a statoritu: cá si romanii asemenea se faca, va se dica: cá a) si romanii se protestese cá si in 1848 in contra legiloru din 1848 si a competentiei dietei din Ungari'a, facia cu Ardéulu, si protestulu acela subscrisu de toti respectivii alegatori romani, in diu'a urmatóre sub decurgerea actului de alegere in Aiudu, se se dè comisiunei, ca-ce, déca romanii aru votá fara protestu, si protestulu numai dupa votare se aru dá comisiunei centrale, dupa opiniunea unora, pe acelu casu protestulu nu aru avé intielesu, — apoi b) si romanii cá consecinti lucrariloru sale din 1848 se si aléga de candidatu deputatu dintre barbatii de incredere si natiunei romane, pe unulu cá acela — déca se póte? — care in interesulu natiunei a figuratu si in 1848, din care puntu de vedere pornindu, unanimu s'a alesu de candidatu deputatu pe partea romana pentru cerculu de alegere Aiudu bravulu cavaleru Simeone de Balintu, fostulu prefectu romanu din 1848/9, éra acum protopopu si parochu gr. cat. in Rosi'a de munte, carele si de natiune si de patria si de tronu e celu mai benemeritatu prin faptele sale celea stralucite si eroice, si cu atatu mai vertosu, ca-ce numele „Pop'a Balintu dela Rosi'a" e unu nume fórte populare.

Prelunga acestea statoriri au statutu cu ocea mei mare solidaritate toti alegatorii romani si in Aiudu in 5 a curgatorei sub decurgerea alegerei, lu-ndu afara pe pucini ticalosi, carii apucara ou nasulu in valeulu baronului Kemény István; — si asia romanii in Aiudu votara pen-

tru „Pop'a Balintu dela Rosi'a", éra maghiarii pentru bar. Kemény István din Ciumbrudu, care inca a fostu comandantu la maghiari in 1848/9. — Unu neoromanu Mezei singuru a votatu pentru Dnulu canonicu metropolitanu din Blasiu Constantinu Papfalvi, fromóse dela maghiari, pentru ce 'si a datu votulu — dupa cum dicu maghiarii — unui revolutionariu antimaghiaru că pop'a Balintu; si de alta parte, că nece pe romani se nu i vateme cu nevotarea s'a pentru romanu, va se dica: Dnia S'a nece romanesce nece ungurésce n'a lucratu, ci că unu omu fara principiu.

Eră se se temple o desbinare prin unu asia numitu Milidonu din Zlatn'a, care incepuse a verbuă intre romani pentru Dnulu Boér János, inse observandu-se in pripa misieli'a, numai decatu s'a pusu stavila reului.

Romanii alegatori din 5 a curgatorei au luatu parte la alegerea de deputatu in Aiudu prelanga urmatoriulu

protestu:

Onorata comisiune alegatóre de comitatu!

Ardélulu nu recunósce Ungariei putere legislativa preste sene, ci se bucura dupa dreptulu seu de statu de diet'a s'a propria coordinata cu diet'a Ungariei, asia noi subscrisii alegatori că ardeleni si că filii ai natiunei romane, care tiene tare resoluta la autonomi'a Ardélului garantata prin legile din anii 1863 si 1864 suntemu de convingere, ca alegerile de deputati ardeleni pentru diet'a din Pest'a nu-au locu, cu atatu mai pucinu pe basea art. II de lege din an. 1848, care lovesce in facie principiulu egalei indreptatiri politice natiunale sanctionate de Maiestatea S'a prin legile dietei ardelene din Sibiiu din an. 1863/4.

Considerandu inse, ca Ardélulu se chiama la Pest'a numai că la una dieta pentru incoronarea prea induratului nostru Imperatu, Rege si Mare Principe că Domnitoriu comunu, si numai pentru că Ardélulu, că o tiér'a, ce se tiene de corón'a Ungariei se i-le parte impreuna cu Ungari'a la deslegarea causeloru comune; asia noi subscrisii alegatori romani vomu luá parte la alegerile de deputati pentru diet'a din Pest'a, inse numai lipindune strinsu de acelea pasage din rescriptulu regescu din 25 Decembre 1865, prin care s'a garantatu prea gratiosu din nou validitatea legiloru ardelene urmate pana acum, si prin urmare si aceloru din anii 1863 si 1864 si prin care (rescriptu) art. I de lege din an. 1848, despre uniunea Ardélului cu Ungari'a e conditionatu dela regularea relatiuniloru de dreptu ale tieriloru, carii se tienu de corón'a Ungariei intre sene, si facie cu imperiulu, dela considerarea cuviintiósa a intereseloru speciali ale Marelui Principatu Ardélulu, dela garantarea pretensiuniloru de dreptu ale deosebiteloru natiunalitati si confesiuni, si in urm'a dela multiumitórea regulare a intereseloru administrative ale tierei, si prin urmare validitatea lui nu e recunoscuta nece de catra Maiestatea S'a imperatulu asia dupa cum s'a adusu elu in anulu 1848.

Ne dechiaramu inse, ca participarea nóstra la acestea alegeri de deputati o facemu singuru numai din reverinti'a si alipirea omagiale cea neclatita catra prea inalta persóna a Maiestatei S'ale c. r. si apostolica, dechiarandu-ne totu de una data serbatorésce, ca prin participarea nóstra la alegerile de deputatu pentru diet'a din Pest'a nu volimu nece de catu a recunósce validitatea mai susu pomenitului art. din an. 1848. ci protestamu serbatorésce in contra verunearei afirmatiuni, că candu noi prin participarea nóstra la alegerile de deputatu pentru diet'a de incoronare din Pest'a amu voliu executarea uniunei Ardélului cu Ungari'a, dechiarandu-ne cu tóta solenitatea, ca art. II de lege din an. 1848 in a carora intielesu s'a demandatu cieptuirea alegeriloru 'lu privimu singuru numai de unu emisu presimaltu, care nu din legile din 1848, ci singuru numai din presimaltele rescripte reg. din 25 Dec. 1865 si Ian. 1866 isi trage potérea s'a obligatória pentru actulu alegeriloru pe catu adeca nu e in colisiune cu legile Ardélului din 1863/4.

Protestamu in fine totu de una data in contra veri caroru consecintie, ce se aru incercá a se deduce din acést'a a nóstra participare, care aru prejudecá autonomiei Ardélului si legiloru dietali din 1863/4, recunóscemu inse afacerile minoritatii romane din diet'a conchiamata in Clusiu pe 19 Nov. 1865 de ale nóstre, si ne dechiaramu prelanga votulu acelei minoritati propusu de Esc. S'a Dlu metropolitu bar. de Siaguna.

Onorata comisiune alegatóre de comitatu prin acést'a cu tóta onórea e rogata de catra subscrisii alegatori, se benevolésca acestu protestu a'lu primi la protocolu, si pe calea s'a a testu a 'lu trimite la Inaltulu Reg. Guvernu Ardelénu.

Aiudu la 5 Martiu 1866.

Urmésa subscriptiunile.

Protestulu de mai susu fù substernutu comisiunei alegatóre prin o deputatiune cu urmatórea vorbire:

Onorata comisiune alegatóre de comitatu!

Natiunalitatile Ardélului nostru suntemu provocate de Maiestatea S'a Imperatulu si Marele Nostru Principe spre a ne alege si a ne trimite deputati nostri in Pest'a la diet'a de incoronare a Maiestatei S'ale că Rege alu Ungariei.

In urm'a inaltei provocari a Maiestatei Sale mai susu amintite filii natiunei romane din Ardélu se afla pusi intre scil'a si caribde; — scil'a cea politica in timpulu presente pentru noi romanii ardeleni e Maiestatea S'a Imperatulu si Marele nostru Principe, si caribde e art. II de lege ardeléna din 1848.

Noi romanii ardeleni, carii nece nu amu voliu candva, nece acum nu volimu a vatamá voliu candva, nece acum nu volimu a vatamá voliu candva, nece acum nu fostu casate si ignorate chiaru de Maiestatea S'a Imperatulu si Marele nostru Principe pana acum, dovada vedemu in caribde, decatu a ne lovi de scila, va se dica: din dóne rele vomu se ne alegemu reulu celu mai micu.

Caus'a acestei pusetiuni periculóre pentru romanii ardeleni e: ca Maiestatea S'a imperatulu si Marele nostru Principe ne chiamá deputatii nostri la aminti't'a dieta in Pest'a pe basa art. II de lege facuta in diet'a ardeléna din an. 1848, care articulu impreuna cu toti celeilti articoli si legei din 1848 si tóte afacerile dietei ardelene din 1848, cumca au

rea din 12—15 Martiu a. c. a deputatiloru dietali pentru diet'a de incoronare in Pest'a, care a decursu asia:

Dumineca in 11 a. c. sub decursulu santei liturgie au primitu vecinatatile orasiene ordinulu, cumca pe luni demineatia, adeca in 12 se voru alege deputati pentru diet'a dela Pest'a. —

O surprindere si lucru neasteptatu la totu romanulu care pana aici credea faimei latite, ca incl. universitate sasesca din Sabiiu a decisu, ca din scaunele sasesci nu voru merge la Pesta; — de si camu de vreo trei luni de dile sub silentio s'a candidatu in secreto pentru sustinerea fratietatii intre romani si sasi de deputati dietali d. jude regescu substitutu Simeonu Balomiri si fiscalulu judiciulu Carolu Leonhard; si fiindu fratii sasi tare siguri, ca planulu acest'a si acum lu voru realisá avendu insintea ochiloru esperinti'a trecutului, votisara luni insinte de ameadi, tóte vecinatatile sasesci din orasiu in favórea candidatiloru proiectati Leonhard — Balomiri.

Cu totulu altuceva era dupa ameadi, candu trei vecinatati romanesci in ordinea cea mai buna fiecare tata alu vecinatatii cu toti alegatorii sei sanatosi si bolnavi cu o gura si o inima patrunsi de insemnatatea obiectului votisara pe d. Adv. Dr. Tincu si d. jude r. subst. Balomiri.

Mai grandiosu ma si impuitoriu, se vedea lucrulu Marti insainte de ameadi, — candu alte patru vecinatati orasiene romanesci in mai buna ordine cá o guardia, investiti in vestmiute serbatoresci, urmara fratiloru din din'a trecuta votisandu pentru Dr. Tincu si Balomiri. —

Se fi vediutu cum fratii sasi amblau cá Vienesii de iute pe stradele orasiului, servitoriulu politiesu cu porunca prin crisme: cine nu vine la votisare va plati 5 fl. v. a. pedecapsa fara se-i fia iertatu recursu, ba chiaru scolarii gimnasiului inf. si tóte normele primira mandatu a ambla din casa in casa se scorneasca alegatori si din petri, de unde nu, — sasu-i perdutu, ca romanii au venitu in cete frundia si iér ba!—

In desiertu se opintira si se starmara, ca din pagub'a, dice romanu, nu faci dobande. — „Trece Mercuri si sperantí'a fratiloru sasii era nimicita; inse le veni aminte si luara refugiulu la asia numitii „greci. *) carii toti votisara cu sasii, cá sei consolese, atara de domni J. Onitiu, ion si seu, acesti domni nici cum nu se putura dedi si pana intr'ata cá vecinii loru. — Acum prinsera sasii sperantia nóua si din nou 'si dau tota silinti'a in cercu. —

Din nou se insielara! — Pentruca si sateanulu, cá si orasianulu scia ce-i de facutu!! —

Comunele intregi (membri alegatori) urmara joi in rendu una dupa alta, candu fù rondulu Pianului de diosu d. Parochu de acolo alu sasiloru Adolf Krauss votá in limb'a romana asia: „d. Leonhard si d. Balomiri, auditi omeni buni!? fù acompaniatu de fratele seu in cristu si colega d. parochu gr. or. din acesta comuna Nicolae Bena, carele din urma votisá dupa densulu cu glasu inaltu „d. adv. Dr. Tincu si d. judeciu Balomiri auditi omeni buni!!? repetendu pe coleg'a seu d. Krauss.

Dar' olle cunoscu glasulu pastoriului loru celui bunu si asia urmandu sufletescului pastoru votara toti, cá unulu pentru d. Dr. Tincu si d. jude Balomiri; si asia noi ni vedemu pe lunga tóte machinatiunile facute in contra interesului romanu si unele esecutate, durere si prin romani seu mai bine dîsu greci din orasiu, cu doi sieși romani, dupa cum e si dreptu, pentruca romanii acum, cá si de alte ori, au avutu maioritatea votantiloru. —

Fratii sasi se prefacu a fi cam indignati, ca maioritatea votantiloru romani nu sia vendutu dreptulu ei de alegere si nu sia incredintiatu apararea interesului unui deputatu sassecu, — dar' déca voru considerá, ca din scaunele si districtele sasesci s'au alesu doucdieci si doi de deputati, intre carii numai cinci de nationalitate romana; —

Déca voru considera, cá sasii in tóte locurile Sibiiu, Brasiovu etc. etc., unde au fostu in maioritate, nici odata, prin urmare nici acum nu au alesu vre unu deputatu romanu, dupa cum ar cere principiulu egalei indreptatiri, despre care principiu se vorbesce si se scrie de multe ori, dara in fapta nu se preface; —

Déca voru considerá mai incolo, ca in anulu 1861 s'a alesu din Sabeiu la Universitatea sasesca unu romanu si unu sasu, pe lunga tóte, ca romanii au fostu in maioritate, numai pentru cá se fia frati si in casuri, candu dela sasi ar atarna vre o alegere, car acestia in anulu 1863 nu'au vrutu se mai scie de fratietatea din 1861, ci alesera dupa puteri trei deputati din sasi si numai unu romanu; —

déca voru observa ca in a. 1865, atatu la Universitatea sasésca, catu si la diet'a din Ciusiu au mersu numai deputati de nationalitate sasésca, fiinduca densii au proiectatu si alesu dintre romani de aceia, despre carii au fostu convinsi, ca nu se voru duce, precum s'a si intemplatu, — usioru se voru puté convinge, ca romanulu dupa atatea esperintie triste, numai póte crede fratietatii din gura numai, carea a fostu si póte si deici incolo va fi, cá credinti'a greceasca! — Preotimea romana nu a lipsitu la aceasta ocasiune a'si implini detoriniele s'ale politice religióse, — caci dupa cum amu disu, pe lunga tóta influinti'a diregatoriei politice, care e cunoscutu, ca are putere mare asupra poporului, machinatiuniloru notariloru ne romani, cu deosebire in Piene sfaturile acestor'a, precum nici ale inspectoriloru, — n'au pututu clatina nici pucinu indreptarea data fiiloru sufletesci. —

Dè cerulu, cá romanulu si deaici incolo se stè umeru la umeru la alegerea aparatoriloru interesceloru sale, caci numai romanulu, dar' strainulu nu v'a apará nici odata interesulu romanescu! —

Er'a gata se nu se alle unu jude si la acesta ocasiune a alegerii, unu individu, care si petrece dilele mai multu in unile domniloru cu numele Cosma Munteanu, unioulu dintre toti romani, din alegatori, fiindu si alteum satulu de beutura spirituósa, a votatu pentru d. „Jonhato" póte a vrutu se dica Leonhard, caci asia s'a scrisu la protocolu, inse aceasta oaie retacita n'a pututu face nici o stricare turmei, — ci remase de bajocur'a lumi! A. B. —

Dela diet'a din Pest'a.

Comisiunea in caus'a consultariloru cu crostii inca s'au alesu si cea'a maghiariloru inca i-a datu instructiune, cá se pastrese intregitatea teritoriala a tierei si nedespartibilitatea tieriloru tienetórie de corón'a S. Stefanu ér' resultatulu consultariloru se nu póta avé valóre pana candu nu va fi primitu de diet'a Ungariei.

Dar' in comisiune ér' nu intrara decatu maghiari. Despretiu la despretiu. —

Proiectulu responsulu la rescriptulu imp. s'a primitu fara cea mai pucina modificare, mai unanimu, cu tóte ca se prefacea unii a formá o partita, care cerea discusiunea lui cu Bartal in frunte, dar' candu se cerù a se pune la votu, cá se se véda cutare partita, chiaru si Bartal nu se separá. Proiectulu apoi s'a trimisu la cas'a de susu, cá si acest'a se-lu primésca impreuna. Diurnalele acuma incepura a desbate si a comentá rescriptulu reg. totu din principiulu continuitati loru de dreptu, inse nu ne mai interesé'a aperarea unei astielu de continuitati de dreptu de a suprematisa si ignora. —

Ne tienemu mundri, ca dep. losifu **Hodoslu** avù tari'a de caracteru romanu, incatu, dupa ce facia cu diet'a in sied. din 23 lua in aperare autonomi'a Ardéllului, apoi acum ér' fù singuru, care consecinte convictiunei sale nu vrù a votisa pentru respunsulu la rescriptulu r. unde caus'a nationiloru si a Ardéluiui se si chiaru ignorése cu totulu. — Gloria si onóre a seceratu Dsa din animile tuturoru romaniloru, cari ei voru pregati adrese de recunoscintia! pe care le meritésa cá bravu fiu alu romaniloru. Noi aici in Brasiova ne simtimu indetorati a ne implini acésta oblegatiune. —

Alecs. Romanu, Red. „Conc." o alesu deputatu in cerc. Ceche. —

AUSTRI'A INFER. Vien'a 26 Martiu. Aici se astépta in vre-o 3—4 dile, cá se se decide la unu feliu caus'a cea amenintatória cu resbelu intre Austri'a si Prusi'a, fiendcea se sci, ca Prusi'e vré se imbia pe Austri'a cu 50 milióne taleri, cá ecuivalenta recompensa, cá ad. Austri'a se céda Prusiei singure dreptulu de posesiune in Schleswig-Holstein. Austri'a e resoluta a respinge desdaunarea cu bani, ceea ce se scie si din asecurarea, ce o dede Angliei, cumca cu neci unu pretiu nu va concede anecesarea ducateloru la Prusi'a. Acum facundose din partea Prusiei ofert'a cu bani, se crede, ca ea va fi insocita de alternativ'a, ca déca nu primesce, apoi resbelu Atatu e de necsatiósa posf'a de anecesare a aceloru ducate in Prusi'a, in catu cu greu se va induplecá si la intrevenirea poteriloru apusene, cari i desfatuescu amenintiarea pacii. In diu'a numelui regelui Prusiei imperatulu si gratiulu prin o scrisóre autografa si acésta impregiurare se esplica in favórea apropiarii unei cointielegeri, pentru cari si cabinetulu austriacu a primitu provocarei dela puterile apusene, inse crisea n'a trecutu. — La Itali'a se mai tramite militia, dupa cum ne spunu diurnalele. —

Cronica esterna.

Dela fruntari'a Principateloru unite Romane. 26/14 Martiu.

Dvóstra sciti, ca post'a aduce si duce Gazetele incóce si incolo numai de 3 ori pe septemana, noi inse din caus'a lenei speditoriloru de Gazete le primimu numai cate odata la optu séu noua dile. Eu din parte'mi nu punu vre-unu pretiu pe poliloghile injuratóre ale unoru Gazete, care aparura dela Febr. incóce, me interesésa inse cu atatu mai multu actele din „Monitoru", din care se póte informa oricine despre esentiosele reforme, pe care Guberniulu nostru provisoriu se silesce a introduce in tóte ramurile administratiunii publice. Nomai doua lucruri no vei sfla in „Monitoru": lupt'a partiteloru si agitatiunile straine; — asia ceva inse nu se póte cere dela nici o fóia oficiala. Eu din parte'mi in punctulu din urme aflu óreciare analogia intre timpulu de acum si intre celu dinainte cu vreo 22 ani, éra fiinduca acea epocha e caracterisata binisioru in o epistola a unui boieriu moldovanu din 1844, me rogu publicati din ea alaturatulu estrasu:

„Noi ardemu pe gratariulu strainului, se pare ca amu priceputu acum cu totii, ca indreptarea reului nu sta in schimbarile Domniloru, pentruca oricare va pasi in locu, este silitu a pazi conditia ce i se pune, cu tóte ca nici potu pasi ómeni de aceia, carii n'au datu dovedi de patriotu fórte reu.

Ghica pututau se o duca dupa cum o duce alu nostru? de si in comparatia deusulu au fostu multu mai facatoriu de bine. Se vedeti. Dascovu venindu aici (in Augustu) s'au aratatu fórte aprinsu asupra Domnului, incatu facisiu poftea dela toti memoare, séu cum se dice in Ardélu species facti, despre tóte calcarile, fagaduindu multe, si s'au dusu se intalnésca pe M. S'a cu hotarire de a'lu scutura fórte fórte, dupa care apoi ne-au spus'o tuturoru, ca-si va face reportulu lamuritoriu [1]) pana in catu s'au de seversitu reulu si ca nadejde de indreptare fara schimbare (de Domnu) nu este!? Fostau óre dumnealui si candu s'au despartitu de M. S'a, totu in acésta hotarire? Ba nu! Dumnealui s'au despartitu in chipulu celu mai prietenosu, pentruca M. S'a a fagaduitu cá in vitórea aduuare se legiuésca asiedimentulu eclesiasticu intocmai dupa aprobarile cabinetului rusescu. M. S'a s'au legatu a aduce in tiéra sfantulu miru dela Kiew, a tala tóta corespondinti'a cu patriarchatulu Constantinopolului, si la vréme de nevoie a se intielege cu santulu sinodu dela St. Petersburgu. Au mai fagaduitu si altele ce nu se potu insemna si in sfarsitu au despagubitu binisioru chieltuelile. . . . — Atata doria si Daskovu. Se nu uitamu inse, ca M. S'a au vorbitu se si dè dimisia, déca Rusi'a in privirea slujbeloru socrului seu Vogorides [2]) si a ginerelui [3]) va fagadui apararea averii si persónei M. Sale de oricare respundere. — In midiloculu acestoru incurcaturi, trei patru ticalosi boieri mari, carii visésa tronulu vacantu, se intrecu intru a se arata ruso-latrii, scóndu bine ca acesta este singurulu midiloco de a se insaltia la tronu."

— „Monitorulu" nu trece la Dv. nici in diece ecsemplare, acésta o sciu de siguru, inse nici din alte gazete romanesci nu pre trecu, atatu pentruca nici nu sunt petrecute in tarif'a oficiala a posteloru austriace, prin urmare ca fara acésta conditiune nici ca sunt primite de postele c. r., catu si tocma fiindu trecute la tarifa, dar' timbrulu romanescu si timbrulu (Stempel) austriacu si deosebitu porto austriacu le scumpesce pretiulu la indoitu si intreitu pe

*) Negutiatorii se numescu aici greci.

[1]) La curtea Rusiei, alu carei consulu gen. era.

[2]) Fostulu principe de Samos, de nationalitate bulgara grecitu.

[3]) A dóua socia a lui Mich. Sturdia fusese fic'a lui Vogorides.

anu. Din acestea cause credu, ca va fi bine a reproduce aici esenti'a ostorva acte oficiale romanesci din cate avemu pana acum mai interesante la mana.

In 17 Febr. c. v. ministrulu de interne dn. Dim. Ghica prin o porunca circulara tramisa catra prefectii districteloru desminte tôte faimele respandite inadinsu p'intre locuitorii sisteni, cá si cum legea cea noua rurala (urbariulu) ar fi amerintiata de vreo schimbare.

— Unu altu circulariu alu aceluiasi ministru semnatu cu Nr. 3307 da pe facia si combate tôte blastamatiile si nerusinatele despoieturi ce se facu in cele mai multe comune orasiene si satesci sub titula de tacse si acoise comunale, in catu locuitorii au inceputu a geme mai greu sub asemenea dari, decatu chiaru sub darile statului. Apoi incai déca s'ar mai vedé si vreunu resultatu; inse anume tocma si unu numeru insemnatu de orasie sunt numai o parodia, o bajocura a numelui de orasiu; gloduri si noróie, lipsa totala de pardositura, var'a pulbere innecatóre si lipsa de apa, putori infricosiate scurtatóre de viétia, acestea sunt notele caracteristice ale celoru mai multe orasie.

— O alta circulara a aceluiasi ministru fórte interesanta se ocupa inadinsu cu revisiunea locuriloru de arestari si a temnitieloru. Spiritulu acelei circulare se póte judeca de es. numai din urmatórele pasage: „Dupa o revisie ce inalt'a Locotenentia Domnésca a facutu temnitiei din Bucuresci, a constatatu, ca numerulu arestatiloru se urca la 430, din carii 357 gemu in inchisóre cá prinsi de mai multe luni si parte de mai multi ani, tara cá pentru unii din ei pana astadi se 'si fia datu ostenél'a de a le face cea mai mica cercetare. S'au gasitu arestati carii au facutu cate doi ani in preventia pentru a lua osenda de trei patru luni[4]) etc.“ — Dupace — apoi dn. ministru Ghica adauge, ca din gramadirea de stati ómeni in temniti'a capitalii s'a escatu ból'a tifos, apoi mai la vale adauge acestea cuvinte: „Nepasarea si neingrigirea dlui prefectu impinsa la acestu gradu de barbarie, este unu sigiliu de infamia pentru gubernulu, care le sufere.“

Mare vorba acésta, inse prea adeverata. —

Ministrulu mai insémna, ca numerulu arestatiloru nejudecati diacatori in temnitiele districteloru este relative totu asia mare cá si in capitala. Din acea causa se si iau cele mai pe trundietóre mesuri pentru delaturarea acelui abusu in adeveru barbaru si tiranu.

— Gubernulu provisoriu constatatoriu din cunoscutii trei membrii: generalu Nic. Golescu, L. Catargiu si N. Haralambu intari statutele unei societati anonime, care va purta titul'a Casa de comerciu (unu felu de banca comerciala), alu carei scopu mai de frunte ar fi desmetalisarea cumpitiei camatarii, care ajunse dela 18 pana 48% pe anu. Capitalulu societatii este ficsatu deocamdata la siese milióne lei (32 lei la 1 galbinu imp. seu $15^1/_3$ cr. v. a. 1 leu), ér' acelu capitalu e representatu prin siese mii actii de un'a mie lei fiacare. De altumintrea statutele acelei societati patriotice se potu vedé in „Monitoru“ Nr. 42 Febr. 23 (Mart. 7). — Nu ne indoimu ca de es. piati'a Brasiovului inca va avé a face cu acea banca comerciala. Fundatorii ei sunt cinci capitalisti si bancheri din Bucuresci.

Legea despre unu imprumutu nationalu in suma de 30 milióne lei s'au votatu in camere inca din 19 Febr. v. confirmanduse si de catra guberniu. Ministrulu de finantie dn. Petru Mavrogeni (acelasiu care a fostu candidatu in 1859 si la domni'a Moldovei si carele mai vertosu dela 1861 lucrase mereu pentru infiintarea caliloru ferate) este insarcinatu cu esecutarea legii.

Acelasiu ministru facù catra gubernulu provis. unu reportu catu se póte mai interesante asupra desperatei stari finantiale a Principateloru unite romanesci. Inse acelu reportu merita a fi reprodusu intru tóta intinderea s'a. —

Despre ecsmaiorulu Liebrecht (némtiu din Elveti'a) fostu generalu directoru alu liniloru telegrafice si alu posteloru moldavo-romanesci si favoritu deaprópe alu fostului Domnu, insemnamu din prea interesantulu reportu alu comisiunii cercetatóre compuse din 6 membrii, cumca acelu venetianu numai dela servitiile, cladirile etc. telegrafice a luratu pe sam'a sa predirile etc. telegrafice a luratu pe sam'a sa predirile etc. telegrafice a luratu pe sam'a sa pred